

E.U. 11525

ÖSTERGÖTLAND
Finspånga Läns hd
Vånga sn

Ämne: Härads-, socken och
byorganisation 5

Meddelare: Gustaf E. Olsson
Hardemo 1935

Sagesman: Änkefru M.S. Olsson
Bäcktorpet, Vånga
f. 1841

Brandvakt.

I vår meddelares barndom gingo de brandvakt i Tolskepp. Det var medan byn låg tillsammans före skiftet. Den, som skulle gå började klockan 9 om kvällen och slutade klockan 3 om morgonen. Det gick efter tur mellan gårdarna. Brandvakten skulle gå igenom hela byn och för var timme skrika: "Hör väktarens rop. Klockan är tio (elva, tolv o.s.v.) slagen." När vakten slutade fram på morgonen ställde han "klubba" vid den stugan, där man sen var i tur med att gå brandvakt nästa natt. "Klubba" som man hade för att utvisa turen för brandvakt var det en rund kula på i ändan och förövrigt en käpp, som nog var en aln lång.

Vår meddelare kommer i håg, att åtminstone en gång, fick hon vara med om brandvakt, fast hon var liten. Det var pigan i gården, som skulle gå (annars var det ju karlarnas göra), och hon tordes inte gå ensam om natten utan måste ha flickan i sällskap. Då hörde hon, hur pigan ropade ut klockslagen och såg, hur hon ställde klubban vid gården, som skulle ha brandvakten nästa natt.

Luffarekavel.

I Tolskepp hade de även en "kavel", som luffarna fingo gå efter. När det kom en luffare till byn, så fick han gå och höra efter, var "kavern" fanns. Där den då fanns, där hade de haft en luffare förut, så att den som nu kom, fick ta kaveln och gå till nästa gård, så fick han nattkvarter där. Luffarekaveln i Tolskepp var fyrkantig, och bönderna hade sina namn inskurna i sidorna. (Det var nog bara initialerna, som man brukade skära in.)